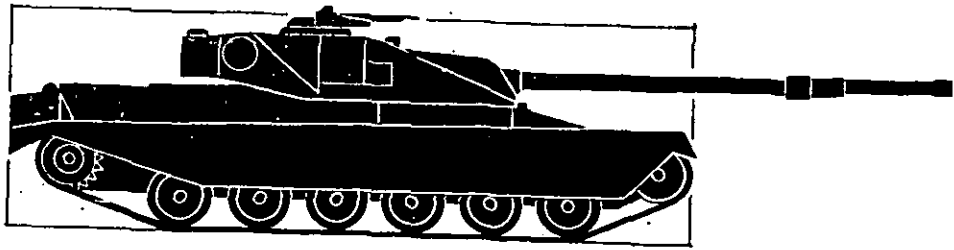

השוואה - במשמעויותיה המבצעיות

סא"ל י. גרניץ

מרכיב זה הוצג בצורה בלתי שלמה. יתר-על-כן, הסקירה נצטמצמה למעשה לשלושה סימני-היכר בלבד: מהירותם המכסימלית של הטנקים, טוח פעולתם ומשקלם (בכל מה שקשור למעבר על גשרים).

אין ספק, שלניידות הטנק ערך רב לגבי כושרו המבצעי, אולם יש להבין מושג זה בצורה שלמה ומלאה, ורק השוואה של כל המשמעויות הנובעות מתכונותיהן הטכניות הנתונות של הטנק עשויה להצביע על יתרון מציאותי הנודע לטנק מסוים.

בתחום הטקטי מתבטאת משמעותו של מושג הניידות בראש וראשונה ביכולתו של טנק לפתח מהירות מכסימלית בתנאי שדה; והדבר אמור בשתי בחינות:

משך הזמן הדרוש לטנק בשביל להגיע ממצב-תנוחה למהירותו המכסימלית, ומידת יכולתם של אנשי-הצוות לסבול באופן פיסי, תוך שמירת כושר-פעולתם, את השפעותיה של מהירות זו בתנאי-שדה. מובן, שבמציאות מוגבלת בהכרח המהירות המכסימלית בהתאם לתנאי-השטח.

בתחום האופרטיבי מתבטאת משמעותה של הניידות בטוח המכסימלי שמסוגל הטנק להשיג במינימום של הפסקות לתידלוק ולטיפול. לטוח מכסימלי יש, כמובן, משמעויות שונות בזירות-קרב שונות (מדבר, ערבה, אזורי-ישוב, שטח הררי). כושר הצליחה של שטחים מגוונים מהוה גורם בתחום האופרטיבי — ועשוי להשפיע אף בתחום הטקטי.

✱

כאמור, אין בהערות אלו משום ערעור על מסקנותיו הסופיות של בעל המאמר: רשאי כל אחד להתבסס על נסיונו האישי ולערוך, לפי מיטב הבנתו, השוואות בין סוגי טנקים שונים. אולם יש להתחשב במכלול התכונות והמשמעויות הנובעות מהן.

ולסיום: נוסף לתכונות המאפיינות את הטנק — התכונות הרשומות בספרי-הייצור, ומעבר להן — נודע ערך חיוני לטיב הטכנולוגי של המערכות ולפשטות הטיפול והאחזקה — בצד אמינותם של החלקים והמערכות. כל אלה, בצירופם — מהווים בסיס נאות לניתוח תכונות טנקים ולהשוואתם. אכן, כידוע, גם תיפעול מושכל (כלומר, הגורם האנושי) עשוי לאזן נחיתות טכנית זו או אחרת.

מאמרו של מ. ג. מילר, "טנק מול טנק", שנתפרסם באחת החוברות האחרונות של "ארמור", בטאון חיל-השריון של צבא-ארה"ב, ואשר תרגומו הופיע עתה בחוברת "מערכות" קצ"א — מחייב מספר הערות. אין בהערות אלו משום נסיון לערער על מסקנותיו הסופיות של אותו מאמר — המסקנות יכולות להיות נכונות, או בלתי-נכונות.

צדק בעל המאמר באמרו: "האפשרות ההגיונית היחידה היא ליטול את דעותיך האישיות — המתבססות על עובדות ומחקר — כאמת-מידה, ולבחון לפיהן את כלי-הרכב המשוריינים השונים" — ואמנם כך עשה.

אכן, דעות אישיות, המתבססות על עובדות ומחקר, יכולות לשמש יסוד להערכה שונה של המרכיבים השונים של הטנק. אולם אין הן יכולות להתעלם מהמשמעויות הנובעות מניתוח מרכיבים אלו. ניתן בהחלט לטעון, למשל, שלחימושו של הטנק נודע ערך מכריע; אך יהיה בכך משום עיוות, אם ההשוואה תיעשה בין קוטר התותחים השונים ומהירויות-הלוע שלהם בלבד — שכן, את עוצמתו המציאותית של החימוש קובעים גם גורמים אחרים.

כידוע, מרכיבי-היסוד של הטנק הם: חימוש, ניידות ושריון. סדר זה אינו בא להורות על דרגות חשיבותם של מרכיבים אלה. פרט לכך, בהתאם לתפיסות-המלחמה השונות אפשר, ונחוץ, יהיה בודאי, ליחס ערך שונה לאחדים מן המרכיבים. אולם השוואת מרכיביהם של טנקים שונים — אין בה מקום לגישות פשטניות כמו השוואת מהירויות השיוט המכסימליות של הטנקים על כבישים, אשר על פיה, כביכול, ניתן לקבוע את טיבו של מרכיבי-הניידות בטנק זה או אחר. גם חימושו של טנק הוא צירוף מורכב למדי של תכונות התוחח והתחמושת, התקני-החינוך, מערכות-הבקרה, כמויות התחמושת, גיוונה — ועוד ועוד.

בהתפתחות הטנקים אנו עדים לצירופים שונים של המערכות השונות — אשר הם, בסיכומם של דבר, מקנים למרכיב-החימוש של הטנק את ערכו האמיתי.

למעשה, מרכיבי-השריון מהוה אף הוא צירוף של תכונות טכניות מגוונות — כמו עובי השריון, טיב הפלדה, צלליתו של הטנק, גובהו המכסימלי, תצורתו החיצונית ועוד.

ערך רב מיוחס במאמר הנדון למרכיבי-הניידות; אבל דוקא